

**KEMIJÄRVEN KAUPUNGIN JA
KAUPUNKIKONSERNIN SISÄISEN
VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN
PERUSTEET**

Kaupunginvaltuusto 4.3.2014 § 16

Voimaantulo 1.4.2014

1. LAINSÄÄDÄNTÖPERUSTA JA SOVELTAMISALA

Kuntalain 13 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Sisäisen valvonnan perusteilla tarkoitetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävien ja vastuiden, toimintatapojen sekä raportointivelvoitteiden määrittelyä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja johtoa sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä.

Valvonta ja riskienhallinta ulottuvat koko organisaatioon. Valvontaan ja riskienhallintaan liittyvät myös ulkoistetut palvelut, joiden valvonta ja riskienhallinta korostuvat kaupungin tehtävien organisointitapojen monipuolistuessa.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan tarkoituksenmukaisia sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, kuten tehtävien, valtuuksien ja vastuiden jakamista sekä päätösten tekemistä valvonta- ja raportointitavoista, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan menettelytapoja, joilla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan kohdistuvia riskejä sekä määritellään toimenpiteet riskien vähentämiseksi. Riskienhallintaa on myös kaikki se toiminta, jonka avulla pyritään varmistamaan tavoitteiden saavuttaminen ja mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Riskienhallinnan toimenpiteillä varmistetaan, että organisaation johdolla on käytettävissään tarpeellinen ja ajantasainen tieto merkittävistä riskeistä, suunnitelmat riskien hallitsemiseksi ja riittävät menetelmät mahdollisten vahinkojen hoitamiseksi.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä arvioidaan riskienhallinnan tuloksellisuutta ja toteutumista kuntalain mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen koskee kaikkia Kemijärven kaupungin ja kaupunkikonserniin kuuluvia yhtiöitä, toimielimiä, tilivelvollista johtoa, yhteisöjä, säätiöitä ja kuntayhtymiä. Sisäinen valvonta on osa kaupunkikonsernin johtamisjärjestelmää ja se on kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista ja riskienhallinnan tuloksellisuutta.

2. SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN PERUSTEIDEN TAVOITTEET JA TARKOITUS

Valtuusto päättää kunnan hallinnon ja talouden perusteista. Valtuusto mm. hyväksyy kunnan johtosäännöt, joilla päätetään eri toimijoiden toimivallasta ja velvollisuuksista sekä siitä, voidaanko toimivaltaa delegoida organisaatiossa eteenpäin.

Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja suunnittelusta sekä hyväksyy vuosittain talousarvion, joka kattaa kunnan koko toiminnan. Talousarviossa valtuusto asettaa kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, joiden toteutumista tulee valvoa. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimintana kytkeytyvät siten talousarvioprosessiin ja se kattaa kunnan koko tehtäväkentän.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on edistää strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta, hyvän hallintotavan toteutumista sekä niihin liittyen riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa.

Tavoitteena ovat ne toiminnot, joilla kaupunkikonsernin toimielinten ja tilivelvollisen johdon sekä konserniin kuuluvan yhtiön, yhteisön, säätiön ja kuntayhtymän hallitukset saavat kohtuullisen varmuuden:

- 1) Lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattamisesta
- 2) Resurssien ja omaisuuden turvaamisesta
- 3) Toiminnan tuloksellisuudesta sekä
- 4) Raportoinnin oikeellisuudesta ja tietojen luotettavuudesta

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla

- 1) tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä
- 2) arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä
- 3) määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi

Parhaimmillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat kiinteä osa kaupunkikonsernin ja sen yksiköiden tavanomaisia suunnittelu-, päätöksenteko-, johtamis-, raportointi- ja toimintaprosesseja.

3. SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN PERUSTEIDEN TOTEUTTAMINEN – TEHTÄVÄT JA VASTUUT

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat siitä, että kaupungilla on hyvän johtamis- ja hallintotavan mukainen johtamisjärjestelmä ja että sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan

liittyvät menettelytavat ja organisaation eri toimijoiden toimivalta, tehtävät, velvoitteet ja vastuut on määritelty ja hyväksytty. (Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa ensimmäisen kerran 25.11.2013 § 366.)

Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginjohtaja, osastojohtajat sekä muut johtavat viranhaltijat ja esimiehet vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta koko kaupungissa, osastoittain sekä vastuualueillaan. He raportoivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle.

Kaupunkikonserniin kuuluva yhtiö, säätiö ja kuntayhtymä, tms.

Kunkin yhteisön hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta lainsäädännön ja konserniohjeistuksen mukaisesti. He raportoivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta kaupunginhallitukselle.

Käytännön vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta on siten siellä missä riskit myös ensisijaisesti syntyvät. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esimiehet. Riskienhallinnasta vastaa koko henkilöstö prosessien mukaisesti.

4. SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI JA RAPORTOINTI

Hallituksen tulee raportoida kuntalain 69 §:n mukaan toimintakertomuksessa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Lisäksi tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevan kuntajaoston yleisohjeen mukaan toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä valvontavastuussa olevien toimielinten/toimialojen tulee käsitellä alaisensa toiminnan osalta selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, valvonnassa havaituista puutteista ja toimenpiteistä niiden korjaamiseksi sekä keskeisimmistä riskeistä ja antaa selonteko tiedoksi kaupunginhallitukselle. Selonteon tulee pohjautua dokumentoituun tietoon. Raportointia voidaan edellyttää myös muutoin esim. osavuosikatsauksissa.

Myös konserniyhteisöjen tulee raportoida konsernijohtolle konserniyhteisöjen merkittävistä riskeistä sekä riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävyyydestä (konserniohjeen mukaisesti).

Mikäli tilikaudella havaitaan uusia ja merkittäviä riskejä, tulee niistä ja niiden hallintakeinoista raportoida välittömästi valvontavastuussa olevalle. Lisäksi tulee varmistaa, että raportoinnin perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Valvontavastuussa olevien tulee siten seurata ja arvioida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa erilaisen raportointitiedon perusteella.

Kaupunginhallitus vastaa arvioinnin ja raportoinnin toteutumisesta sekä laatii ja hyväksyy tarvittaessa erilliset lomakkeet arviointia ja raportointia varten.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on Kemijärven kaupunginvaltuuston hyväksymien perusteiden lisäksi voimassa, mitä hallintosäännössä sekä kaupunginhallituksen hyväksymässä Sisäinen valvonta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Kemijärven kaupungissa (sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje) ohjeessa määrätään.